

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש
רבי יוחנן מראחמיסטריווקא
זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי
מרדכי מטטרנוביל זצוק"ל נסתלק
ד' ניסן (תרנ"ה)

כאשר יצא הרבי הקדוש רבי יוחנן
מראחמיסטריווקא לדרך, לקראת
חתונת בתו עם הרבי הקדוש הפחד
יצחק מבאיאן זצוק"ל, שהתקיימה
בעיר חאטיק, עיכבו אותו על הדרך
יהודים שבכל עיר ועיר עם בקשותיהם,
וכך התארכה מאד זמן הנסיעה.

לבסוף כשזמן החתונה כבר התקרבה
מאד, הוא התנצל לאנשי העיר שהקיפו
אותו וביקשו לתת לו פתקאות, שהוא
כבר מוכרח לנסוע אל החתונה, ואינו
יכול לקבל פתקאות מהם. רב העיר
ניגש לרבינו והתחנן לפניו שלא יעזוב
את אנשי העיר בידיים ריקניות, ואמר
לרבי, הרי צריכים עכשיו הרבה מעות
על הוצאות החתונה, ועל ידי קבלת
הפתקאות יהיה לכם הכנסה רבה. אך
הרבי חזר ואמר, שבכל זאת אין לו
פנאי עתה.

נענה הרב ואמר, אם כן תקחו
הפדיונות לבד בלי קריאת הפתקאות.
ענה לו הרבי, הרי הם נותנים את
הפדיונות רק מחמת הברכות והעצות
שאני נותן להם, ואינם מסכימים לתת
כסף בחינם. הציע הרב, שהרבי יקח את
כל הפתקאות עמו, ואחר כך כשיחזור
לביתו ויהיה לו פנאי, יקרא את כולם.
אמר הרבי, מצדי אני יכול לעשות כך,
אבל אני יודע אם העולם מסכימים
לתת את הפדיונות על מנת כן, צריכים
לשאול אותם רשות אם הם מסכימים
לכן.

הרב יצא ושאל את אנשי עירו, וכמובן
שכולם הסכימו על הדבר. מיד עשו
שני חבילות, בחבילה אחת הכניסו כל
הפתקאות, ובשניה כל הפדיונות, ונתנו את
שתי החבילות לרבי, והרבי המשיך בדרכו.
ממש לפני החופה, שם הרבי את ידו על
חבילת הפתקאות ואמר, כל היהודים האלו
יתברכו בכל משאלות לבבם.

כשחזר הרבי אל ביתו, ישב וקרא כל הפתקאות,
והשיב במכתבים אל רב העיר, על שאלה זו
ששאל פלוני התשובה כך, ועל שאלה זו ששאל
אלמוני התשובה כך. וכך במשך כמה חודשים היו
מגיעים מכתבים מהרבי עם תשובות, והרב הפליא
מאד את מידת האמת של הרבי.

הסגולה הנפלאה בלימוד פרק הזהב במסכת בבא מציעא

בשורה, שני העגלונים שהסיעו את הרב לחתונה הם החשודים, כי
לאחרונה הם מפזרים הרבה כספים, ויש לנו מידע שתיכף לאחר
השבת, הם נעלמו מן העיר והתענגו בתפנוקים בעיר רמלה הערבית.

מיד נקראו העגלונים לחצר החורבה, שמש בית הדין השכיב את יואל
העגלון, לקח את רצועת הבית דין והכהו בה פעם פעמיים ושלש,
והפציר בו להדות על גניבתו, אך הוא נשאר בשלו, שמדובר בעלילה
שפלה. הרב הורה להוסיף להתרותו באיומים דברי
כיבושים, אך הוא בשלו, לא היו דברים מעולם. אך
לפתע התפרץ יצחק העגלון השני וצווח, רשע, תן
תודה!

מיד לקחו את יצחק לבית הרב, והוא סיפר דברים
כהוייתו, שהם הבחינו מיד באיזה מקום מטמין
הרב את מפתח ביתו, מיד לאחר הנסיעה חזרו
לכאן, פתחנו את הבית, והוצאנו את אחד הכדים
המונחים תחת הרצפה. משם מיהרנו לנסוע עם
עגלותינו להר הזיתים, וקברנו את כד הזהב ליד
אחד הקברים, וחזרו לבתינו. מיד עלו כל הבית
דין יחד עם העגלון הכפות אל הר הזיתים ללוויה
של זהב, ואכן במקום עליו הצביע העגלון, נמצא
הכד ובו ארבעת אלפים דינרי זהב, למעט עשרה
זהובים שכבר בזבו העגלונים לעצמם.

מרן הגר"ש אמר שרואים מזה ששלוחי מצוה
אינם ניזוקים, לא מפסידים כלום מנסיעה לשמח
כלה יתומה, וגם רואים מכאן שהמקיים דברי חז"ל
'כספים אין להם שמירה אלא בקרקע', מובטח לו שכספיו אכן
ישמרו מכל רעה, ויוכל להחזירם בשלימות לבעליהם.

למה למד הרבי הקדוש מצאנו תמיד פרק הזהב

השבוע אנחנו זוכים להתחיל בסיעתא דשמיא פרק הזהב במסכת
בבא מציעא, בסדר הדף היומי. שמעתי ווארט וסיפור שיתן לנו הרבה
מאד חיזוק ללמוד בחשק ובשמחה פרק הזהב.

בדאי שמעתם על הרבי הקדוש רבי אברהם שלום מסטראפקוב
בעל הדברי שלום זצוק"ל, נכדו של הרבי הקדוש שר צבא ה' בעל
הדברי חיים מצאנו ז"ע. פעם הוא היה בעיירה, ועשה שם סיום על
מסכת קידושין. אחרי כמה שבועות עשה הרבי עוד פעם סיום על
מסכת קידושין.

שאלו אותו, למה הרבי לומד דוקא מסכת קידושין. סיפר להם
הרבי, שזקינו הרבי הקדוש מצאנו בעל הדברי חיים, היה לומד
תמיד פרק הזהב במסכת בבא מציעא, ואמר, שבאים אליו אנשים
עם בקשות בעניני פרנסה, ולכן הוא לומד תמיד פרק הזהב, כדי
להמשיך פרנסה טובה לכלל ישראל. מסיבה זו גופא - אמר
הרבי מסטראפקוב, אני לומד מסכת קידושין, כי מסתובבים
אצלי הרבה בחורים הזקוקים לזיווגים בקרוב, וצריך להמשיך
להם זיווגים הגונים.

אז יש לנו קצת פגעט - מרשם מדוייק, איך מקבלים כסף
במזומן, על ידי לימוד פרק הזהב במסכת בבא מציעא.
שנוכח לפרנסה טובה בהרחבה, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"מ מד,
ח' חשון תשע"ז)

זכות קיום דברי חז"ל הוכרחו הגנבים להחזיר את הגניבה

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"מ מב), אמר שמואל, כספים אין להם
שמירה אלא בקרקע. אמר רבא, ומודי שמואל בערב שבת בין
השמשות, דלא אטרוהו רבנן. נספר על כך סיפור נפלא:

דירתו של מרן הגאון רבי שמואל סלטנ זצוק"ל רבה
של ירושלים, ב'חצר החורבה' בירושלים העתיקה,
שימשה גם כ'בִּינָה', כי מי נאמן יותר בשמירת כספים
ממרן הגר"ש, וכך הובאו אליו פקדונות של סכומי כסף
גדולים, שבעליהם רצו שישתמרו לשנים רבות, כמו
כספי נדוניה, כספי יתומים וכדומה.

ריצפת חדרו של רבינו היתה מכוסה בקרשים, באדמה
שתחתיהם חפר מרן הגר"ש מחילה, ושם הסתיר
את מטבעות הזהב הרבים שנפקדו אצלו, כמבואר
בדף היומי שלנו **'כספים אין להם שמירה אלא
בקרקע'**. כל פעם שהביאו אליו פקדון של כסף, היה
מרים קרש מקרשי הרצפה, ומטמין שם את הפקדון.

פעם החזמן מרן הגר"ש לסדר קידושין בשכונה
החדשה שנסודה זה עתה חוץ לחומות ירושלים,
שכונת ימין משה. כמנהג הימים הללו היתה החופה
נערכת ביום שישי אחר הצהריים, וסעודת החתונה
היתה גם סעודת השבת. היות שהכלה היתה יתומה מאם,
הטיל מרן על הרבנית להיות מחותנת במקום האם, להדליק שם
נרות השבת, לאכול שם סעודת השבת, ולהישאר עם הכלה עד אחרי
השבע בברכות. ומי ישמור על הבית? - שאל משהו, ה' ישמרהו - ענה
רבינו, שליחי מצווה אינם ניזוקים.

שני עגלונים יהודים החזמו לקחת את מרן ובני ביתו לחתונה בימין
משה, האחד שמו יואל, והשני יצחק. מרן נעל את דלת ביתו, ואת
המפתח הטמין בחצר במקום סתר, כי לא רצה לטלטל את המפתח
בשבת.

לאחר שהרב ובני ביתו ישבו בעגלות, הצליפו העגלונים בשוטים
ויצאו לדרך. בשמחה רבה סידר מרן את הקידושין, והרבנית היתה
כל הזמן ליד הכלה כמנהג מחותנת. לפתע הורה הרב לקרוא לרבנית
הצידה, ואמר לה, לבי אומר לי, שעכשיו קרה בביתנו דבר מה, קומי
ונמרה הביתה, אולי עוד נצליח להציל משהו, אך עשי זאת בנחת כדי
שלא להפריע את שמחתם של החתן והכלה.

בעיצומה של תפילת קבלת שבת, חזרו הרב והרבנית לביתם שבחצר
החורבה. תיכף בהיכנסם אל הבית הבחינו כי אחד מקרשי הרצפה
הורם, והמשמעות מובנת מאליה... אך מרן הכריז מיד, כי שבת היא
מלועוק, והזהיר שלא לדבר אודות כל הענין ואף לא להציץ מה
נעשה שם, עד אחרי הבדלה. וכך התנהלה לה השבת כולה כהלכתה,
בשמחה ובצהלה, כאילו לא קרה כלום.

לאחר הבדלה ניגש מרן אל הקרשים, ונתגלה שחסר כד שלם של
מטבעות זהב שהיה טמון שם. הרב בדק ברשימותיו, וראה כי בכד זה
היה מונח ארבעת אלפים דינרי זהב, הון עצום, שהיה שייך לעשרות
אנשים פרטיים ומוסדות. הרב הזמין לביתו את המשטרה הטורקית,
וביקש מהם לחפש אחר הגנבים. אך הרב בהיר להם בתוקף, שהם
שלוחיו רק למצוא מי גנב את הכסף, ואין להם שום סמכות להכות
את הגנבים או להלשינם לממשלה.

חלפו מספר ימים, וצמד שוטרים טורקיים הגיעו אל בית הרב ובפיהם

כדי
להמשיך
פרנסה
טובה לכלל
ישראל

בשבת קודש שבת פרשת משפטים ראש חודש אדר הראשון, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. הפסוקים (שמות כא, יח-ט), וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו באבן או באגרופ ולא ימות ונפל למשכב. אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא. מורי ורבותי, כידוע מידה טובה מרובה חמש מאות פעמים, התורה מדברת כמה חמור כשבן אדם מכה את רעהו באבן או באגרופ, אז אנחנו צריכים לקחת את זה לצד החיובי, לגרום לבן אדם שיקום ויתהלך בחוץ על משענתו, וכמו שפירש רש"י על בוריו וכוחו. מורי ורבותי, חשבתי לקשר את זה לרמב"ם בהלכות מתנות עניים (פ"ה ה"ד), וזה לשונו, "שמונה מעלות יש בצדקה זו למעלה מזו, מעלה גדולה שאין למעלה ממנה, זה המחזיק ביד ישראל שְׁקָךְ, ונותן לו מתנה או הלואה או עושה עמו שותפות, או ממציא לו מלאכה, כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לבריות לשאול, ועל זה נאמר (ויקרא כה, לה) והחזקת בו גר ותושב וחי עמך, כלומר החזק בו עד שלא יפול ויצטרך". ורואים מזה שאדם הזוכה להקים את השני, שהשני יוכל להתהלך בחוץ כאחד האדם על בוריו וכוחו, זהו המעלה הכי גדולה בצדקה, והוה תשובת המשקל לזכי יריבון אנשים'. עוד חשבתי בשבת קודש, זה קצת קשור לנושא הקודם. הפסוק (שמות כב, כא) כל אלמנה ויתום לא תענון, אומר רש"י, "הוא הדין לכל אדם, אלא שדיבר הכתוב בהוה, לפי שהם תשושי כח ודבר מצוי לענותם. בן אדם תשוש לא עליכם, אנשים מענים אותו. מורי ורבותי אנחנו חוזרים למידה טובה מרובה, כשבן אדם משמח אלמנות ויתומים, כמה זה יכול לתת חיות גם לאלמנה ויתום, וגם לבן אדם עצמו. כמה אני מודה לבורא עולם שהיה לי זכות בסוף השבוע לשמח יתום ואלמנה.

הפסוק (כג, כה) ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך. אני לא יכול לשכוח, תמיד כשהייתי נכנס למורי ורבי אביהם של ישראל, הרבי הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל, הוא היה שואל אותי, אַבְרָמֶ'ל נָוָאס טוֹהֶט זיך מיט פֿרֶנְסָה – מה קורה עם פרנסה.

חשבתי וברך את לחמך, כשהייתי זוכה שיש לו פרנסה בהרחבה, ממילא יש כבר ואת מימך, אין מים אלא תורה, כי כשיש קמח יש תורה, והסירותי מחלה מקרבך, אין לו מחלות, כי יש לו דבר שנותן לו כח, וכמו שהגמרא אומרת (פסחים ק"ט). שכסף זה דבר שמעמיד אדם על רגליו. שנזכה לפרנסה בהרחבה, ושנזכה לשמח אלמנות ויתומים, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק צט, ל' שבת תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן האדמו"ר משאץ ויזניץ שליט"א

אתמול ז' אדר, היה יומא דהילולא קדישא של מורי ורבי, אביהם של ישראל, מרן הרבי הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל. הרבי, רבי יעקב ישכר בער בן הרבי הקדוש מרן הדבר חיים רבי חיים מרדכי ז"ע. שתיים עשרה שנה מהפטירה, והגעגוע לרבי זצוק"ל לא מרפה.

אתמול היה לי הזכות והכבוד לשוחח עם הוד כ"ק מרן הרבי משאץ ויזניץ שליט"א. הרבי שליט"א הוא גם מחותן, בנו של הרבי הבאר יעקב, הרה"צ רבי שמואל שמעלקא שליט"א, חתן אצל הרבי משאץ ויזניץ שליט"א. אבל הרבי מרגיש חסיד, ומקושר בלב ונפש לרבי הבאר יעקב זצוק"ל, עוד טרם שנהיו מחותנים.

אביו ראש ישיבת סערט ויזניץ בעל הברכת משה זצוק"ל, עוד היה בקשר עם הרבי הבאר יעקב בעיירה סערט, לפני שהם עלו לארץ ישראל. כמו כן סייע רבות להביא לקבורה, את הקדוש תרתי משמע, אחיו של הרבי הקדוש מרן הבאר יעקב, רבי יצחק יהודה יחיאל אייזיק הי"ד זצוק"ל, שנרצח בעלותו לארץ ישראל. והם גם היו בספינה ביחד, באותה ספינה שהוליכה אותם לארץ ישראל.

התעניינתי אצל הרבי משאץ ויזניץ שליט"א, מתי התחיל הקשר הראשוני בארץ ישראל בינו למחותן הרבי הבאר יעקב זצוק"ל. עונה לי הרבי שליט"א, כשבאתי להזמין לבר מצוה של בני הרה"צ רבי ברוך שליט"א, והרה"צ רבי אברהם שמואל שליט"א, זכיתי אז לשיחה של כמעט שעתיים עם הרבי הבאר יעקב.

הרבי מנדבורנה במאור פנים ובחביבות גדולה ועצומה התפנה מהכל, אפילו שהשעה היתה מאוחרת, ואפילו שאנשים חיכו בחוץ. הרבי גם הקדיש הרבה זמן בשיחה על ענין קירוב רחוקים, ווי קַרְבֵּי זַיִן אֶי אֶי – איך לקרב יהודי, איך לקרב בעלי תשובה וכו' וכו'. אחרי זה כבר באתי עוד ועוד לנדבורנה, לפני שידוך הייתי בא להתייעץ, הרבי מנדבורנה שהיה חכימא דיהודאי, בשאלות שלו, הוא כבר ענה את התשובה – די שְׁאֵלָה אִיז שׁוֹיִן גְּעוֹנוֹעַן אֶ תְּשׁוּבָה, בזכות ליבון השאלות כבר היה לי תשובות לרוב.

אחרי זה זכיתי להיות מחותן עם הבאר יעקב, קשה לתאר במילים את ההנהגה של הרבי, ממתי שהתחילו להציע את השידוך, כמה שהרבי משאץ ויזניץ רצה לכבד את המחותן הרבי הבאר יעקב בשמחה, הרבי לא רצה שום כיבוד. עד כדי כך מספר לי הרבי משאץ ויזניץ, שבתקופה שבין האירוסין לחתונה, הרבי הבאר יעקב שלח פעמיים לשאול בקשר לסידור קידושין, הרבי משאץ ויזניץ לא הבין את הכוונה, שהרי ידוע לכל ססידור קידושין שייך לצד החתן. עד שהתברר שהרבי הבאר יעקב היה לו חזקה לכבד בסידור קידושין את גאב"ד העדה החרדית. ואכן זכינו שבסוף ימיו של הגאב"ד מרן רבי משה אריה פריינד זצוק"ל, הוא טרח לבוא מירושלים לחיפה, והוא היה מסדר קידושין, ושמח שמחה גדולה בחתונה. כידוע בין הרבי הבאר יעקב לגאב"ד רבי משה אריה פריינד היה קשר עז ומיוחד.

הרבי שליט"א מספר לי על מסירות נפש למקוה. הרבי הבאר יעקב היה בחודש אב בחופשה, וביום שישי הוא נסע קרוב לשעה הלוך, וקרוב לשעה חזור, למקוה בבוקר. ואחרי צהריים בהדי פניא דמעלי שבתא, שוב. הוא אומר שבים שישי, קרוב לארבע שעות נסיעה מסר הרבי זצוק"ל את נפשו, עבור טבילה במקוה.

הרבי משאץ ויזניץ שליט"א מספר לי על הפְּיִיעֵר – השלחת אש של המחותן, בטישים, בשירת הים, בספירת העומר. הרבי מספר לי, שבבר מצוה של בנו חביבו הרה"צ רבי ישראל שליט"א, הרבי הבאר יעקב מנדבורנה שכבר היה אז מחותן, טרח לבוא לחיפה, ורקד עם כל הַבְּרָעֵן – החמימות, עם הַרְאָשׁוּלְקֵעַ, בשמחה גדולה.

הרבי משאץ ויזניץ הציע לרבי מנדבורנה, שאולי יוריד את הראשוולקע, זיך מאַכֵּן בְּאַקְוֵעַם – שיהיה לרבי קצת יותר נוח. ענה הרבי מנדבורנה, נְוֶיעֵר זְאָגֵט אַז מ'דאַרְף זיך בְּאַקְוֵעַם מאַכֵּן – מי אומר שצריך שיהיה נוח.

בכל אורך השיחה חשתי, עד כמה קשה לרבי על הפטירה של המחותן, הרבי הבאר יעקב מנדבורנה. שיהיה זכותו של מרן הרבי הבאר יעקב יגן עלינו ועל כל ישראל, והלואי שנזכה לנהוג כדרכי הקדושים, אם זה בבין אדם לחבירו, ואם זה בבין אדם למקום, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"מ יט, ח' א"ב תשפ"ד)

מאצרות הפרשה

ועשה את חטאתך וכו' וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם (ט, ז). יש להתבונן למה אמר בקרבנות אהרן שזה מכפר גם בעד העם. והנראה, דרצה ללמד אותו דעת, שלא יעלה על דעתו בהקריבו את קרבנותיו קודם לקרבנות העם, שהוא מפני שהוא מרוצה יותר להשי"ת מקרבנותיהם, רק בודאי קרבנות הצבור חשובים יותר לפני השי"ת, רק שיש הכרח שהוא יקריב מקודם, להיות שהוא המקריב והמכפר, וכתוב (במדבר יט, ט) והזהר 'הטהור' על הטמא. ואמר לו משה, שיוכיח כן בעת הקרבת קרבנותיו, שהטעם שהוא מקריב קודם לכולם, הוא רק כדי שיהיה טהור וזכאי להקריב ולכפר על העם. נמצא שקרבנותיו היו כהנהגה לכפרת העם, שיוכל לכפר על העם, וזהו **וכפר בעדך – ובעד העם**.